

SRM - määratletud riskiteguriga materjal.

Lammaste ja kitsede puhul (olenemata, kust nad pärit on) loetakse alates 30.07.2018 SRM-iks alljärgnevad koed ja organid:

üle 12 kuu vanuste ja igemest väljunud jäävlõikehambaga lammaste ja kitsede kolju, sealhulgas aju ja silmad, ning seljaaju.

See tähendab, et üle 12 kuu vanune hukkunud lammas läheb tervikuna SRM määratluse alla, kui ei ole eraldatud vastavaid osasid(pea ja selgroog)

PTA kodulehel on info leitav toidu alt <https://vet.agri.ee/et/toit/toidu-tootmine-ja-valmistamine/liha/maaratletud-riskiteguriga-materjal-srm>

Levinud seisukoht on, et lammastelt saadud nn loomseid kõrvalsaadusi ei tohi kasutada vaid peab Vireeni saatma.

Tegelikult on selleks mitmeid võimalusi ja ka erandeid. Lisainfot leiab PTA lehelt <https://vet.agri.ee/?op=body&id=61> .

Lammastelt saadud loomsete kõrvalsaaduste käitlemisese võimalused:

1. Hukkunud lambad, (mis sisaldavad SRMi) saata AS Vireeni
2. Oma tarbeks tapetud lammastelt saadud kõrvalsaadusi võib sööta kohapeal ka lemmikloomadele, muu jällegi AS Vireeni (kui sisaldab SRMi) või AS Atriasse (kui ei sisalda SRMi)
3. Vill ja nahk tuleb saata käitlemisele tehnilisse ettevõttesse, mis tegutseb majandustegevusteatisel alusel ja on kantud loomsete kõrvalsaaduste ettevõtete nimekirja
4. Luud võib saata kunstilisel eesmärgil kasutamiseks isikule, kellele on antud luba VTA poolt sellist materjali käidelda, ning kes samuti on kantud loomsete kõrvalsaaduste ettevõtete nimekirja

Keelatud on:

- põletamine ja matmine
- söötmine põllumajandusloomadele
- maapinnale laotamiseks kasutamine (välja arvatud sõnnik ja seedekulglu sisu)!

Erand:

Väikeses koguses loomseid kõrvalsaadusi võib käidelda ilma majandustegevusteatiseta, kui:

- 1) kogus ei ületa nädalas 20 kg ning
- 2) käitlemisel saadavaid tooteid müüakse kohalikul turul otse lõpp-tarbijale või jaemüügiettevõtte kaudu otse lõpp-tarbijale ning
- 3) kasutatavad loomsed kõrvalsaadused on vill, nahk, kondid, rasv ja/või piim (*samuti suled, karvad, mesinduse saadused, karusnahk, udusuled – aga need praegu ei lähe teemasse*) ning
- 4) käitlemisel saadavad tooted on olemuselt tehnilised selliselt, et nende kasutamine söödana ja/või orgaanilise väetise/mullaparandajana on välistatud, – näiteks lõng, seebid, ehted, küünlad jne, ning
- 5) kõrvaldatud oht inimese või looma tervisele (nt villa tööstuslik pesemine vee, seebi ja NaOH või KOH lahuses; seebirasva kuumutamine; kontide keetmine nii kaua, kui muu materjal on sellelt eemaldunud jne).